

programació per tal que se'n poguessin fer els màxims possibles. Així, en alguns pobles s'han repensat activitats previstes i també les festes, suprimint uns actes i conservant-ne d'altres. Els festivals de més projecció s'han reinventat en bona part. Així, el MOT ha estat una edició híbrida, que ha combinat la presencialitat i la virtualitat, i que, per primer cop, s'ha pogut seguir en *streaming*. El festival Sismògraf d'enguany, l'epicentre de la dansa de Catalunya, s'ha adaptat a les mesures de prevenció, amb cabudes reduïdes i espais adaptats i majoritàriament a l'aire lliure, i ha ofert una trentena d'espectacles, de forma més dosificada i escampada en el temps i en els espais, tant al municipi d'Olot com a la resta de la comarca. Lluèrnia, el festival del foc i de la llum, ha obert la convocatòria per a projectes que vulguin participar en el festival, que se celebrarà el novembre. Les circumstàncies obliguen els organitzadors a ser creatius.

EL GIRONÈS

Text i foto > **DANI VIVERN**

Difunts nostrats | L'entorn dels Sants Metges, a Sant Julià de Ramis, continua subministrant troballes arqueològiques valuoses. La descoberta de cinquanta-cinc inhumacions, dels s. XII al XIV —i algunes de posteriors—, indica que el sector havia estat força concorregut. De fet, els experts ja hi han localitzat, amb els anys, unes sis-centes tombes, algunes del s. VIII; és a dir, de l'època carolíngia. Les prospeccions també han aportat informació d'estructures pertanyents des del període iber fins a l'alta edat mitjana, i de l'església preromànica, bastida sobre un temple visigòtic del segle VI.

També va de tombes i difunts el llibre *El cementiri de Girona*, d'autoria múltiple. Lluís Muntada, Anna Girone-lla, Joan Boadas, Lluís-Esteve Casellas i Joaquim M. Puigvert, entre d'altres, hi presenten la història, l'estructura i l'evolució d'aquest equipament. En paraules dels autors, no deixa de ser «la ciutat dels que han viscut». Les fotografies de Josep M. Oliveras completen aquesta obra, que inclou, a més del cementiri municipal, els altres que hi ha hagut a l'àrea de Girona des de temps

remots. L'edició ha anat a cura del Servei de Gestió Documental, Arxius i Publicacions de l'Ajuntament de Girona. I tanquem aquesta crònica diguem-ne «negra» amb un recordatori a Mn. Modest Prats (1936-2014), a qui l'Ajuntament ha dedicat un espai al Barri Vell, a iniciativa de l'escriptor Josep M. Fonalleras i d'altres amics del conegut teòleg, filòleg i professor. Els jardins de la travessia del Portal Nou —un petit entorn fins ara sense denominació— ens recordaran des d'ara la seva figura i el seu innegable carisma.

>> Jardins de Mn. Modest Prats, al Barri Vell de Girona.

La vida cultural continua | En el món dels vius, la cultura intenta fer camí, tot i les restriccions —no sempre lògiques i comprensibles— que les autoritats imposen. Així, el Festival Strenes va arrencar amb bones perspectives. Només de començar, a finals de març, ja s'havien exhaurit les entrades per a divuit dels vint-i-nou concerts programats. Igualment marcats per la pandèmia, els premis LiberPress aquest any han concedit els guardons de la seva XXII edició a persones i col·lectius que han estat a la primera línia de la lluita contra el virus.

Pels canals correctes, si us plau | En un altre ordre de coses, els ciutadans anem constatant despropòsits. N'és exemple la mala praxi administrativa, que ha obligat la justícia a sentenciar a favor del recurs presentat per l'Associació Catalana de Ràdio, en entendre que la ràdio municipal de Girona —un servei públic— havia passat íntegrament a mans d'una empresa privada. També és de mal digerir que Educació hagi estat a punt de destituir la directora del Centre de Formació d'Adults de Girona, per haver cedit una aula per fer classes d'accés a la universitat a majors de vint-i-cinc anys. No

cal ser enginyer industrial per veure que devia generar menys despesa i menys inconvenients que un patinet elèctric dels que passen per on volen. Però no: es veu que el ferri compliment de les normatives —les que interessa complir— queda molt per sobre del sentit comú i de l'aprofitament de les infraestructures. Potser caldria instituir, com proposava Carles Vivó fa dècades, un «Capítol de culpes», a l'estil dels ordes religiosos, en què les autoritats reconeguessin públicament les seves ficades de pota.

Al final, potser haurem d'agrair a la punyetera Covid que s'hagi fet realitat una vella proposta nostra: que per Sant Jordi les parades de llibres deixin la Rambla i els voltants per passar a la Copa, on potser podrem accedir al material sense experimentar físicament l'atracció compulsiva per la lectura que es produeix un cop a l'any.

EL PLA DE L'ESTANY

Text > **XAVI XARGAY I OLIVA**

Els Navarro | Els dos germans Grimm, els tres germans Goytisolo, Antonio i Manuel Machado, Henry i William James o Heinrich i Thomas Mann són alguns dels germans famosos que s'han dedicat a la literatura. I només parlem d'homes. A Banyoles també hi ha dos germans lletraferits que acaben de publicar un llibre cadascun. Són els germans Navarro i Santaaulàlia. En Josep signa com a J. N. Santaaulàlia i porta molts llibres a l'esquena i alguns premis de reconegut prestigi; en Baltasar, ho fa com a Balta Navarro, i la seva novel·la de lladres i serenos, *Contacte terminal*, és la tercera que publica.

>> Presentació del dietari 2017 a l'Espai Eat Art, a Banyoles. (Foto: EDITORIAL GAVARRES)

2017, *dietari d'un any convuls*, el text del germà gran editat per l'editorial Gavarres, amb el qual inicia una nova col·lecció, és un cant elegíac a un món que es difumina: el món rural, uns amics peculiars, una llengua (la catalana) que sembla boquejar com un peix fora de l'aigua, un procés com un *coitus interruptus*... Dos mons literaris diferents amb una mateixa denominació d'origen.

Algú ho ha de preguntar | «Hola, uncle. Te vull fer una pregunta, tu que tant saps del safareig banyolí. Hem vist un munt de gent amb bicicletes pel puig de Sant Martíà i molts animadors que no guarden les distàncies i que no sempre porten mascaretes. Hem patit el caos circulatori pel tancament del poble per la Volta a Catalunya. Hem vist competicions a l'estany i gent a vessar a la Draga. I ho hem vist mentre les dades sobre la COVID-19 no eren de les millors del país. També hem sabut que la Regió Sanitària de Girona ha decidit estendre la campanya de vacunació en seixanta-tres espais cedits per ajuntaments, externs als CAP. És cert que d'aquests seixanta-tres, la comarca només n'ofereix un, el claustre del monestir (a diferència dels sis que ofereix el Ripollès, amb menys habitants), i deixa sense usar l'embalum que han muntat a la plaça de Catalunya? Et sembla que t'ho podria explicar algú com és que som tan generosos amb l'esport i tan mesquins amb els espais per a la vacunació?»

EL RIPOLLÈS

Text i foto > EUSEBI PUIGDEMUNT

Esglésies en tres dimensions
Aquesta crònica comença amb un esdeveniment cultural que abraça tot el Ripollès i que permetrà visitar virtualment, per mitjà de fotografies de 360° en 3D, vint-i-dues esglésies romàniques escampades per la comarca, gràcies a un projecte coliderat per la Diputació de Girona i l'Agència de Desenvolupament del Ripollès i subvencionat amb fons europeus (FEDER). Les imatges de cada església s'acompanyaran d'una explicació, que es podrà descarregar per mitjà d'un codi QR. El projecte, que serà una rea-

litat aquest estiu, durà per títol «Visita virtual amb un recorregut en 3D per vint-i-dues esglésies del Ripollès». Val a dir que aquesta mateixa modalitat ja s'està duent a terme de manera bastant satisfactòria al Museu Etnogràfic de Ripoll.

Un altre projecte d'abast comarcal (en aquest cas seria més exacte dir *supracomarcal*, ja que inclou també les comarques de la Garrotxa i de l'Alt Empordà) és el del «País d'art i d'història de les valls del Tec i del Ter», al qual s'ha sumat recentment la població de Surroca-Ogassa per potenciar el patrimoni referit al seu passat miner. Aquesta associació cultural compta amb un total de quaranta-quatre pobles, entre els quals hi ha tots els de la vall de Camprodon més Sant Joan de les Abadesses. Cal recordar que l'esmentat projecte va néixer per reforçar lligams entre els pobles i les comarques del nord i del sud dels Pirineus.

Pel que fa al patrimoni immaterial de la comarca, en alguns dels seus pobles s'ha pogut tornar a sentir el so de les velles matraques, uns aparells circulars que substituïen les campanes el Divendres Sant i que es feien giravoltar per fer repicar els martellets i les plaques de fusta, que emetien un so molt particular... A la vila de les Abadesses en deien, quan sonaven, «matar jueus».

Altres fets que de pic o de palada tenen relació amb el patrimoni històricocultural del Ripollès són els següents: a Camprodon s'ha presentat el projecte «Camins de batalles: episodis del patrimoni militar», impulsat per la Mancomunitat Intercomarcal de la Vall de Camprodon amb la col·laboració de l'ACPAD, en què es recreen diferents episodis viscuts a la vall, com ara el setge de la fam del castell de Rocabrúna, la batalla de Camprodon a les planes de Llanars o els viaranys de retirada de la Guerra Civil. Sense moure'ns de Camprodon, cal dir que el Festival Microclima ha tornat a ser present als diferents nuclis de la vila els cinc dissabtes del mes de maig.

>> Capella de Santa Cecília de Molló.

Cinema i exili | De Ribes de Freser, hi ha dos esdeveniments que cal citar. El primer és la presentació de la vuitena edició del festival de cinema Gollut, que tindrà lloc els mesos d'estiu i que està dedicat a les velles sales de cinema. Està previst que els directors i productors expliquin les obres presentades al certamen i que s'hi podran veure. El segon esdeveniment és l'exposició dedicada a l'exili de Pompeu Fabra a Prades, «El seu exili en terra catalana entre famílies i amics», que es pot visitar al Casal de Cultura de la mateixa població i que consta de diferents panells amb textos i fotografies d'entre els anys 1939 i 1948, l'època més dura i difícil per a Pompeu Fabra. Sense deixar l'àmbit expositiu, a Campdevànol i a Camprodon s'han fet sengles mostres de les seves processons, ja que la pandèmia hi ha impedit, un any més, les desfilades que els són pròpies. A Camprodon, la processó dels Sants Misteris (que compta amb més de dos-cents anys d'història) s'ha pogut veure i seguir en diferit, i a Campdevànol, la processó vivent s'ha reinventat mitjançant una exposició, a l'església parroquial, amb maquetes dels diferents passos que la componen i l'actuació de la banda dels armats.

Per acabar, dos actes també estretament relacionats amb la vida cultural i patrimonial de la comarca: a la petita vila de Molló, s'ha arribat a un acord amb el bisbat de Vic pel qual l'Ajuntament podrà utilitzar la capella de Santa Cecília per fer-hi activitats culturals. A la ciutat de Ripoll, s'han commemorat els més de tres-cents cinquanta anys d'història de l'arqueta de les relíquies del seu patró, sant Eudald, una peça obrada l'any 1670 pel taller Figuerola d'Olot.

LA SELVA

Text > JOAN DOMÈNECH

Maçanet de la Selva: la Pista Jordi
L'Ajuntament acaba de declarar aquesta instal·lació municipal Bé Cultural d'Interès Local (BCIL). A primera vista sorprèn, perquè aquesta denominació, que implica la corresponent protecció, sol recaure, en general, sobre edificis de caràcter monumental. En la història de Maçanet, però,